

**Turun kaupungin  
perusopetuksen opetussuunnitelman liiteosa  
osana koulujen omaa opetussuunnitelmaa**

Kasvatuskeskustelu ja kurinpidolliset keinot

Turvaamistoimenpiteet

*Päivitetty 1.10.2023*

## **Suunnitelma kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen sekä turvaamistoimenpiteiden käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista Turun perusopetuksessa**

Opetushallitus on antanut 10.5.2022 on antanut perusopetuksen järjestäjälle velvoittavana noudatettavaksi määräyksen (OPH-1098-2022) tarkistaa 1.8.2022 mennessä paikallinen Opetussuunnitelma perusopetuksen suunnitelman perusteisiin tehtyjen muutosten mukaiseksi. Opetussuunnitelman perusteisiin tehdyt muutokset perustuvat Perusopetuslain 3 a § (163/2022), 29 § 3 7 mom. (1267/2013) (163/2022), 35 § (1267/2013 (163/2022) ja 36 § (477/2003) 81267/2022) (163/2022) sekä Oppilas- ja opiskeluhoitolain 13 § 2 mom. (1287/2013).

Muutokset on tehty Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 lukuihin:

- 2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet
- 5.1. Yhteinen vastuu koulupäivästä
- 5.3. Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö
- 5.6. Paikallisesti päätettävät asiat
- 8.2. Yhteisöllinen oppilashuolto

Perusopetuslain (628/1998 29§) mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitotoimien käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Tämän suunnitelman tarkoituksena on taata omalta osaltaan turvallinen opiskeluympäristö, työrauha, sisäinen järjestys ja opiskelun esteetön sujuminen kaikille oppilaille ja kouluyhteisössä toimiville henkilöille. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Koulutyön käytännön järjestämisestä päätettäessä kiinnitetään huomiota siihen, että ratkaisut tukevat kasvatuksen ja opetuksen tavoitteiden saavuttamista ja edistävät perusopetuksen yhtenäisyyttä rakentavaa toimintakulttuuria.

Tämä liite täydentää Turun kaupungin perusopetuksen koulujen omia opetussuunnitelmia paikallisesti päätettävien asioiden osalta.

## **Tavoitteet hyvän ja turvallisen koulupäivän luomiseksi**

- Koulut päivittävät säännöllisesti turvallisuussuunnitelmat ja käytänteitä harjoitellaan henkilökunnan ja oppilaiden kanssa.
- Kouluissa laaditaan toimivat järjestyssäännöt yhdessä oppilaita osallistaen. Järjestyssääntöjä voidaan tarkentaa luokkakohtaisesti. Kiinnitetään huomiota hyvään ilmapiiriin luokassa ja henkilökuntahuoneessa.
- Kannustetaan lapsia toimimaan yhdessä ja ottamaan toiset huomioon.
- Tehdään yhteistyötä huoltajien ja oppilaiden kanssa. Kuunnellaan toiveita ja kehitetään koulua yhdessä.
- Pidetään huolta, että koulurakennus, henkilökunta sekä käytänteet ja säännöt ovat oppilaille tutut.

Turun kaupungin perusopetuksessa korostetaan fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallista koulupäivää niin oppilaille kuin koulun työntekijöille. Turvallisuus syntyy hyvästä toiminnan suunnittelusta ja johtamisesta, henkilökunnan suunnitelmallisesta toiminnasta, oppilaan asianmukaisesta käyttäytymisestä ja toiminnasta, toimivasta yhteistyöstä huoltajien ja sidosryhmien kanssa, kiinteistöjen kunnosta ja kunnossapidosta. Koulun toiminnan tavoitteena on mielekäs, motivoiva, positiivinen, kekseliäs ja kasvattava kouluarki. Toiminnassa annetaan tilaa vaihtelulle, yksilöllisyydelle ja vastuunotolle. Yhteistyö ja yhdessä tekeminen oppilaiden ja henkilökunnan kesken on tärkeää. Oppilaat otetaan mukaan yhteisten sääntöjen luomiseen.

## **Hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamisen varmistaminen kurinpidollisia keinoja käytettäessä**

Turun perusopetuksessa kasvatusteskusteluissa ja kurinpidollisissa keinoissa ja niiden toteuttamisessa noudatetaan seuraavia oikeusturvaperiaatteita:

### **Objektiviteettiperiaate**

Ojentamisen ja kurinpidon tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttyihin ja objektiivisiin syihin. Asiankäsittely on puolueetonta ja objektiivisesti perusteltua.

### **Yhdenvertaisuusperiaate**

Samanlaisista teoista tulee määrätä samanlaisia ojentamiskeinoja ja kurinpitovaroja riippumatta siitä kuka on teon tekijä. Perustuslain 6 §:ssä on säädetty yhdenvertaisuudesta. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perus-

teella. 58 Perusopetuslaki 477/2003 ja 1267/2013 59 Hallintolaki 434/2003, 6 § 60 Hallintolaki 434/2003, 6 § 58 Oppilaita on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

### **Tarkoitussidonnaisuuden periaate**

Kasvatuskeskusteluja ja kurinpidollisia keinoja toteuttava voi käyttää toimivaltaansa kasvatuskeskusteluissa ja kurinpitokeinoissa ainoastaan lain perusteella tai muulla tavalla erikseen määritellyssä tarkoituksessa, jonka käyttämiseen toimivaltaa on hänelle annettu.

### **Suhteellisuusperiaate**

Kasvatuskeskustelut ja kurinpitokeinot ovat ankaruudeltaan oikeassa suhteessa rangaistavaan tekkoon tai laiminlyönnin moitittavuuteen. Rikkomuksesta ei saa käyttää ankarampaa rangaistusta kuin se on tarpeen.

### **Luottamuksensuojaperiaate**

Yksilön suoja julkista valtaa vastaan. Yksilö voi luottaa toiminnan oikeellisuuteen, virheettömyyteen sekä pysyvyyteen kasvatuskeskusteluissa ja kurinpitokeinoissa.

## **Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö**

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle. Opetuksen järjestäjällä on oikeus käyttää työrauhan turvaamiseksi ja epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumiseksi myös kasvatuskeskustelua ja erilaisia kurinpitokeinoja. Kasvatuskeskustelussa ja kurinpitoasioissa noudatettavasta menettelystä säädetään perusopetuslaissa.

Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikaerottaminen ovat kurinpito-toimia.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on yhdessä oppilaan kanssa yksilöidä toimenpiteeseen johtanut

teko tai laiminlyönti, kuulla oppilasta, selvittää laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Opetuksen järjestäjä päättää, millaisissa tapauksissa kasvatustietokeskustelua käytetään.

Kurinpäidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määrääkainen erottaminen. Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun tilaisuudesta. Lisäksi työrauhan turvaamiseksi oppilaan oikeus osallistua opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle oppilashuollon palveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna oppilashuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja oppilaan määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso. Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi koulun sijaintikunnan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaista erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitettut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määrääjäksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitettun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Turun peruskoulut kirjaavat oppilaan opetuksen palaamisen suunnitelman Wilman tukivälilehdelle. Suunnitelman teosta ja toteutuksen organisoinnista vastaavat erityisopettaja ja oppilaan oma opettaja yhdessä.

## Kasvatuskeskustelun, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimenpiteiden seuraaminen

Opetuksen järjestäjän tulee seurata kasvatuskeskustelun, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimenpiteiden käyttöä ja niiden kehittymistä. Opetuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen ja kasvatuskeskustelun käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista, jotta suunnitelman toteutumista ja toiminnan yhdenmukaisuutta voidaan seurata ja kehittää sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Tarkemmat määräykset suunnitelman laatimisesta sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Koulukohtaiset tiedot tulee määräjain käsitellä muun muassa koulun oppilashuolto-ryhmässä.

## Puuttumiskeinot opiskeluympäristön turvallisuuden takaamiseksi Turun perusopetuksessa

| Puuttumiskeino                                                                                                                                                                                                                                                       | Kuuleminen | Ilmoittaminen                            | Kirjaus | Toimivalta           | Huomioitavaa                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|------------------------------------------|---------|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kotitehtävien suorittaminen työpäivän päätyttyä</b><br>Kotitehtävänsä laiminlyönyt oppilas voidaan jättää tekemään tehtäviä.<br><b>(POL 36 § 4 mom., 36 a § 1 mom., perusopetusasetus 18 §)</b>                                                                   |            | Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä. | Wilma   | Opettaja tai rehtori | Kesto enintään 1 tunti. Valvonta järjestettävä.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Velvollisuus siivota omat jälkensä (POL 35 § 4 mom.)</b><br>Jos tekijä on varmuudella tiedossa, hänet voidaan määrätä puhdistamaan tai uudelleen järjestämään tahallaan tai huolimattomuutensa likaan tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan. |            | Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä. | Wilma   | Opettaja tai rehtori | Kesto enintään 2 tuntia. Valvonta järjestettävä. Tehtävä ei saa muodostua oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen oppilaalle vaaralliseksi tai raskaaksi. Oppilas ei voi tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta. Tehtävän suorittaminen otetaan huomioon päätettäessä perusopetuslain mukaisista kurinpidollisista toimenpiteistä ja lasketaan korvattavan vahingon määrää, mikäli lisäksi vaaditaan vahingonkorvauksia. |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                           |                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Kasvatuskeskustelu on ensisijainen keino</b><br>puuttua oppilaan häiritsevään ja epäasialliseen käyttäytymiseen, vilpin käyttöön tai koulun järjestyssääntöjen rikkomiseen. (POL 35 a §)                                                                                                                                      | Kasvatuskeskustelussa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa ja tarvittaessa selvitetään laajemmin käyttäytymisen syyt ja seuraukset sekä keinot koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. | Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä. Varataan huoltajalle mahdollisuus osallistua kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi.                                        | Wilma                                                                                                                                                                                                     | Opettaja tai rehtori | Järjestetään mahdollisimman pian tapahtuman jälkeen. Kesto enintään 2 h. Voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.                                                                                                                                                                                                      |
| <b>Jälki-istunto (POL 36§ 1 mom., 5 mom. ja 6 mom., 36 a § 1 mom., perusopetusasetus 18 §)</b><br><br>Oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon.                                                                                    | Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.                                                                                         | Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä tai puhelimitse (lapsen ikä ja kehitystaso huomioiden) tuleva jälki-istunto, jossa yksilöidään toimenpiteeseen johtanut teko ja siitä seurannut rangaistus. | Huoltajalle ilmoittaminen, oppilaan kuuleminen, jälki-istunnon syy kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle.                                                                                                   | Opettaja tai rehtori | Kesto enintään 2 tuntia, valvonta järjestettävä. Voidaan istuttaa hiljaa tai teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä, harjoituksia ja tehtäviä, jotka tukevat kasvatusta, opetusta ja kehitystä ja ovat oikeassa suhteessa oppilaan tekoon sekä ikään ja kehitystasoon. Ei voida järjestää siten, että oppilas jäisi pois opetuksesta tai koulun muusta toiminnasta. |
| <b>Luokasta / muusta opetustilasta / koulun järjestämisestä tilaisuudesta poistaminen</b><br>jäljellä olevan oppituntin/tilaisuuden ajaksi.<br>(POL 36 b § 2mom., 36 a § 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §)                                                                                                                 | Oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuollon tuki.                                                                                                                                                                                                       | Huoltajalle ilmoitetaan Wilma-viestillä.                                                                                                                                                            | Poistamisen syy kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle.<br><br>Voimakeinojen käyttämisestä tehtävä kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle Wpro-järjestelmään/fyysisen rajaamisen ilmoitus (POL 36 d §) | Opettaja tai rehtori | Valvonta järjestettävä. Oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuolto.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Opetuksen epääminen jäljellä olevan työpäivän ajaksi</b><br>On olemassa vaara, että oppilaan tai muun henkilön turvallisuus kärsii väkivaltaisen tai uhkaavan käytöksen johdosta tai opetus vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käytöksen vuoksi.<br>(POL 36 § 3 mom., 36 a 1 mom., 36 h §, perusopetusasetus 18 §) | Oppilasta kuullaan opetuksen toteuttamistapojen suunnittelusta ja mahdollisista tukitoimista oppilashuoltohenkilöstön kanssa.                                                                                                                                 | Huoltajalle soimitetaan heti ja pyydetään häntä mahdollisuuksien mukaan noutamaan oppilas koululta. Ilmoitetaan tarvittaessa sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle.             | Opetuksen epäämisen syy ja huoltajalle ilmoittaminen kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle.                                                                                                                 | Rehtori              | Oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa opetukseen osallistumisen epäämisen jälkeen. Oppilaalle järjestetään valvottu tila, ellei huoltaja tai muu sovittu henkilö pääse häntä hakemaan.                                                                                                                              |
| <b>Opetuksen epääminen enintään seuraavan työpäivän ajaksi</b><br>Mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan turvallista paluuta                                                                                                                                                                           | Oppilasta kuullaan opetuksen toteuttamistapojen suunnittelusta ja mahdollisista tukitoimista oppilashuolto-                                                                                                                                                   | Huoltajalle soimitetaan. Ilmoitetaan sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle.                                                                                                     | Opetuksen epäämisen syy ja huoltajalle ilmoittaminen kirjataan Wilman kurinpitomakkeelle.                                                                                                                 | Rehtori              | Oppilaalle järjestetään tarvittaessa opetusta, joka estää oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä.                                                                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>takaisin opetukseen, voidaan oppilaan oikeus opetukseen osallistumiseen evätä myös seuraavaksi työpäiväksi.</p> <p><b>(POL 36 § 3 mom., 36 a 1 mom., 36 h §, perusopetus-asetus 18 §)</b></p>                       | henkilöstön kanssa.                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                            | Oppilaalle laaditaan suunnitelma opetukseen palaamisesta. Se kirjataan Wilman tukivälilehdelle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                             | <p>Opetuksen toteuttamisen tavoista sovitaan oppilaan ja huoltajan kanssa. Lisäksi oppilaalle tarjotaan tarvittaessa paluun jälkeen tukiope-<br/>tusta.</p> <p>Oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuolto ja tarjotaan mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilas-<br/>huollon psykologin tai kuraattorin kanssa opetuksesta epäämisen aikana.</p>                                                                                                   |
| <p><b>Kurinpitotoimi:</b></p> <p><b>Määräaikainen erottaminen (POL 36 § 1 mom., 36 a §, 36 h §)</b></p> <p>Vakava rikkomus tai toistuva piittaamattomuus, joka jatkuu jälki-istuntojen ja/tai varoituksen jälkeen.</p> | <p>Oppilasta kuullaan ja järjestetään tarvittava oppilashuolto.</p> <p>Oppilaalle on varattava tilaisuus osallistua opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen.</p> | <p>Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi.</p> <p>Kirjallinen päätös valitusosoituksineen huoltajalle. Ilmoitetaan sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle.</p> | <p>Hallinnollinen päätös.</p> <p>Voidaan panna täytäntöön sen estämättä, ettei päätös ole lainvoimainen niissä tapauksissa, joissa oppilas on käyttäytynyt niin väkivaltaisesti tai uhkaavasti, että toisen oppilaan tai koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus on kärsinyt tai vakavasti vaarantunut, ja on olemassa ilmeinen vaara, että väkivaltaisen tai uhkaava käyttäytyminen toistuu.</p> | <p>Kasvatus- ja opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto</p> | <p>Kesto enintään 3 kk.</p> <p>Yksilöitävä teko, hankittava selvitys, järjestettävä oppilashuolto.</p> <p>Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.</p> <p>Opetus on järjestettävä niin, että oppilas ei jää jälkeen muusta ryhmästä. Oppilaalle laaditaan ops:aan perustuva henkilökohtainen suunnitelma opetuksesta (toteutus ja seuranta).</p>                                        |
| <p><b>Kurinpitotoimi:</b></p> <p><b>Kirjallinen varoitus (POL 36 § 1 mom., 36 a § 1 mom. ja 7 mom., 36 h §)</b></p> <p>Oppilas häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestyssääntöjä, menettelee vilpillisesti.</p>      | <p>Oppilasta kuullaan ja hankitaan muu tarpeellinen selvitys. Yksilöidään toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti.</p>                                                                      | <p>Huoltajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöstä.</p>                                                                                                                                                                      | <p>Koulun hallinnollinen päätös.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>Rehtori</p>                                              | <p>Kirjataan varoituksen syy ja teko tai laiminlyönti kuvataan tarkemmin.</p> <p>Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.</p> <p>Kirjataan tekoon liittyvä kurinpitohistoria. Kirjallinen varoitus vaatii ensin jälki-istuntoja samasta aiheesta, esim. häiriköinti, tottelemattomuus, sääntöjen noudattamatta jättäminen.</p> <p>Oppilaalle järjestetään tarvittava oppilashuolto.</p> |
|                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                      |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Turvaamistoimenpiteet:</b></p> <p><b>Esineiden ja aineiden haltuunotto (POL 29§, 36§)</b><br/> <b>Häiritsevät ja vaaralliset esineet tai aineet:</b><br/>         Jos oppilaalla on häiritsevä tai vaarallinen esine tai aine tai esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta, opettajalla tai rehtorilla on oikeus ottaa se pois. Häirintään käytetty esine tai aine palautetaan oppilaalle opitunnin tai koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine luovutetaan oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>Ilmoitettava oppilaan huoltajalle mahdollisimman pian.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>Kirjataan Wilman tuki-välilehdelle</p>                                                                                                                                                                                            | <p>Opettaja ja rehtori</p> | <p>Haltuun ottamisesa noudatetaan hienotunteisuutta ja kunnioitetaan henkilökohtaista koskemattomuutta ja yksityisyyttä mahdollisimman pitkälle. Jos haltuun otettavaa vaarallista tai kiellettyä esinettä tai ainetta hallussaan pitävä oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää haltuun ottamisen, rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus käyttää sellaisia esineen tai aineen haltuun ottamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen. Epävarmassa tilanteessa pyydetään poliisi paikalle.</p> |
| <p><b>Kielletyt esineet ja aineet</b><br/>         Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussaan sellaista esinettä/ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. Kiellettyjä ovat mm. alkoholilain ja tupakkalain mukaiset tuotteet, teräaseet, ampu-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksien osat, kaasusumuttimet, räjähteet, syövyttävät ja lamauttamiseen soveltuvat aineet.</p>               | <p>Esineiden ja aineiden haltuunotto on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi.</p> | <p><b>Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen</b></p> <p>Huoltajan tulee noutaa poisotetut esineet ja aineet 3 kk:n kuluessa. Ellei niitä noudeta, voidaan ne todisteellisesti hävittää.</p> <p>Esineiden ja aineiden hävittäminen ja luovuttaminen tulee kirjata. <b>(POL 36 g §)</b></p> <p>Suositteluvaihtoehtona on, että ennen hävittämistä muistutetaan noutovelvollisuudesta ja hävittämisestä tietynä päivänä, ellei esinettä tai ainetta noudeta.</p> | <p>Voimakeinoja käytön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.</p> <p>selvitys kirjataan Wpro-järjestelmään/Fyysisen rajaamisen ilmoitus <b>(POL 36 d §)</b></p> | <p>Opettaja ja rehtori</p> | <p>Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Laittomat esineet ja aineet luovutetaan poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Esineiden ja aineiden luovutus tulee järjestää mahdollisimman pian haltuunotosta. Haltuun otetut huumausaineet, ampu-aseet, aseiden osat, patruunat, ammuksien osat, kaasusumuttimet sekä räjähteet tulee luovuttaa poliisille välittömästi.</p>        |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Tarkistamisoikeus (POL 36 e §, 36 f §)</b><br/>Opettajalla tai rehtorilla on oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, hänen hallinnassaan olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, jos on ilmeistä, että oppilaan hallussa on sellainen kielletty esine tai aine, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. Tarkastusoikeus ei ulotu häiritsevän esineen tai aineen etsintään. Tarkastusoikeutta ei ole muulla henkilökunnalla.</p> | <p>Ensisijainen puutumiskeino on kasvatuskeskustelu. Oppilaalle ilmoitetaan tarkistuksen syy ja perustelu.</p>                                                                                                                                                                | <p>Huoltajalle ilmoitetaan mahdollisimman pian.</p>                                                                                                                                                                        | <p>Wilma--&gt; kasvatuskeskustelu</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>Opettaja tai rehtori</p> | <p>Oppilaalle tulee ennen tarkastusta ilmoittaa tarkastuksen syy ja sen perustelu. Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta. Tarkastuksessa tulee olla läsnä tarkastajan lisäksi toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva. Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Näistä säännöistä voidaan kuitenkin poiketa, jos asian kiireellinen luonne ja turvallisuus sitä välttämättömästi vaativat.</p> |
| <p><b>Oikeus poistaa oppilas (POL 36 b §)</b><br/>luokahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun tilaisuudesta, joka ei noudata opettajan tai rehtorin poistumismääräystä.</p> <p>Oikeus poistaa koskee myös tilannetta, jossa oppilas ei poistu koulun alueelta saatuaan tiedon opetuksen epäamisestä.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>Oppilasta kuullaan ja järjestetään valvontaa, jos oppilas on poistettu luokasta/tilaisuudesta/muusta opetustilasta lopputunniksi.</p> <p>Oppilasta kuullaan opetuksen toteuttamistapojen suunnittelusta ja mahdollisista tukitoimista oppilashuoltohenkilöstön kanssa.</p> | <p>Huoltajalle soitetaan.</p> <p>Huoltajalle soitetaan heti ja pyydetään häntä mahdollisuuksien mukaan noutamaan oppilas koululta. Ilmoitetaan tarvittaessa sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaavalle viranomaiselle.</p> | <p>Voimakeinojen käyttöön turvautuneen opettajan tai rehtorin tulee antaa kirjallinen selvitys tapahtuneesta opetuksen järjestäjälle.</p> <p>Selvitys kirjataan Wpro-järjestelmään fyysisen rajaamisen ilmoitus viimeistään 1 vk kuluessa tapahtuneesta.</p> <p><b>(POL 36 d §)</b></p> <p>Liiallisesta voimankäytöstä voi seurata rikoslain mukainen seuraamus.</p> | <p>Opettaja ja rehtori</p>  | <p>Jos poistettava oppilas koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, rehtorilla ja opettajalla on yhdessä ja erikseen oikeus käyttää sellaisia oppilaan poistamiseksi välttämättömiä voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavana oppilaan ikä ja tilanteen uhkaavuus tai vastarinnan vakavuus sekä tilanteen kokonaisarviointi huomioon ottaen.</p> <p>Oppilaan poistamisessa ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.</p>                                                                          |

## MUUTA HUOMIOITAVAA

### Korvaaminen

Se, joka tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaa toiselle vahingon, on velvollinen korvaamaan sen. Kahdeksaatoista vuotta nuorempi vahingonaiheuttaja on velvollinen korvaamaan vahingosta määrän, joka hänen ikäänsä ja kehitystasoonsa, teon laatuun, vahingon aiheuttajan ja vahingon kärsineen varallisuusoloihin sekä muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi. Ilmoitetaan oppilaan huoltajalle. Korvaamisesta voidaan tapauskohtaisesti sopia. Jos korvataan rahalla, pääsääntöisesti huoltaja käyttää puhevaltaa. Vahingonkorvauksen vaatiminen ja teosta rankaiseminen ovat toisistaan riippumattomia toimenpiteitä. Vahingonkorvausta ei saa käyttää rangaistuksenomaisesti.

## **Syytteen vireilläolo**

Jos oppilasta vastaan on vireillä syyte tuomioistuimessa, se estää aloittamasta tai jatkamasta koulun rangaistusmenettelyjä. Jos syyte on vapauttava oppilaalle, häntä voidaan rangaista koulussa, kun teko ei ollut rikos, mutta koulussa rangaistava teko. Jos oppilas on tuomittu, samasta asiasta ei voida antaa kurinpitorangaistusta (eli varoitusta tai määräaikaista erottamista).

Määräaikaisen erottaminen on kuitenkin tällöinkin mahdollinen, jos se oppilaan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua.

Lisätieto: Jatkossa toiminnassa huomioidaan perusopetuslain muutos ns. kaksoisrangaistavuuden (POL 36c§) poistumisesta. Muutos parantaa perusopetuslakiin sisältyvien kurinpitotoimien käytettävyyttä, vaikka samassa asiassa olisi käynnistynyt rikosoikeudellinen prosessi.

## **Henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä**

Henkilökuntaa tiedotetaan suunnitelman olemassaolosta vuosittain. Henkilökunnan jäsenten tulee perehtyä suunnitelmaan ja noudattaa sitä.

## **Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädettyjen kurinpidollisten keinojen tiedottamisesta eri tahoille**

Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan suunnitelman olemassaolosta.

## **Menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten**

Koulun yhteisöllinen oppilashuoltotyöryhmä seuraa määräajoin suunnitelman toteutumista ja vaikuttavuutta. KOR-ryhmä tiedottaa tarvittaessa henkilökuntaa ja yhteistyötahoja.

